

ИКОНОМИЧЕСКА ЕФЕКТИВНОСТ НА СТАДОТО ОВЦЕ ОТ СИНТЕТИЧНА ПОПУЛАЦИЯ БЪЛГАРСКА МЛЕЧНА, ОТГЛЕЖДАНИ В ЕБ – ДП КЪМ ЗИ – ШУМЕН, С. ЦАРЕВ БРОД⁺

СТАНИМИРА СЛАВОВА, НЕВЯНА СТАНЧЕВА*, СТАЙКА ЛАЛЕВА,
ЙОВКА ПОПОВА, ПЕТЯ СЛАВОВА

Земеделски институт – Стара Загора

*Земеделски институт – Шумен

Икономическата ефективност е основен показател за всяко производство, в т.ч. и в овцевъдството. Млечното направление и към настоящия момент е предпочитано поради възможността да се реализират приходи от мляко, които осигуряват финансови постъпления за фермерите през един по-продължителен период от време за разлика от тези от месо и вълна, които имат по-ясно изразен сезонен характер.

Относителният дял на овцете от Синтетична популация българска млечна представлява около 70% от общия брой на млечните овце в страната. В научните звена на Селскостопанска академия се отглеждат основната част нуклеусови стада овце от популацията. Състоянието, развитието и влиянието на различни фактори върху нивата на основните продуктивни признаци през последните години са проучвани и анализирани от **Иванова и сътр.** (2015), **Илиев** (2011а,б), **Михайлова и сътр.** (2015), **Райчева и сътр.** (2015), **Славова и сътр.** (2013, 2015), **Станчева** (2013а,б), **Станчева и сътр.**, (2009, 2010, 2014).

Икономическата ефективност при овце от СПБМ, отглеждани в ИЖН-Костинброд е обект на проучване от **Михайлова-Тонева** (2011), която установява, че държавната субсидия представлява около 30% от дохода в стадото.

В свое изследване **Harizanova–Metodieva et al.** (2014) анализират нетната настояща стойност, индекса на рентабилността и други показатели за оценка ефективността на фермата на базата на инвестиционен проект за изграждане на овцеферма за 300 бр. овце-майки от СПБМ.

Попова и кол. (2007) отчетват икономическите резултати от производствената дейност в млечни и месодайни ферми в интензивните райони на страната и установяват, че фермите с млечно направление се отличават с по-високи приходи и производствени разходи, но с по-ниска ефективност на производството.

Според **Harizanova–Metodieva, Св.** (2013) минималната изискуема норма на възвращаемост на инвестирания собствен капитал от основна дейност в млечното овцевъдство трябва да бъде минимум 10.27%.

Michalickova et al. (2014) определят като най-важни фактори за икономическа ефективност в млечните овцеферми продуктивността на животните, пазарната цена на овцевъдните продукти, цените на фуражите, труда и другите преки разходи и амортизациите, заедно със

стойността на субсидиите.

Krupová et al. (2009) в свое проучване за икономическите стойности на 14 продуктивни и функционални признака при две породи овце за мляко в Словакия установяват, че добивът на мляко е признакът с най-висока относителна важност по отношение на печалбата, следван от продуктивния живот и нормата на заплодяемост на овцете.

Анализ на икономическата жизнеспособност на конвенционалното и биологичното овцевъдство в Гърция чрез стохастичен анализ на ефективността правят **Irene Tzouramani et al.** (2011). Резултатите показват, че биологичното земеделие разчита най-вече на ограничените плащания, а конвенционалното генерира ниска нетна печалба.

Toro-Mujica, P. et al. (2015) изследват икономическата устойчивост на производствени системи в органичното млечно овцевъдство в Централна Испания и по-конкретно ефективността на разходите, която е около $61.7\% \pm 15.5\%$ със значителни различия между типологичните групи.

Целта на настоящата разработка бе да се направи оценка на икономическата ефективност на стадото овце от Синтетична популация българска млечна, отглеждани в ЕБ – ДП към Земеделски институт – Шумен за периода 2012-2014 г.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Обект на проучването бяха животните в овцефермата на ДП към ЗИ – Шумен. В стопанството се отглеждат 3 стада овце-майки и съответните категории кочове, шилета и агнета (фиг.1). Животните се отглеждат оборнопасищно при полуинтензивна схема.

Доенето е механизирано, а продължителността на доения период е около 150 дни. Възрастта на отбиване на агнетата е различна, с тенденция да бъде около 40-45-ия ден. Размножителният процес се осъществява стандартно – веднъж в годината. Овцете се заплождат на 18 месеца след сформирани на стадата. Ремонтът на женските животни е около 32% годишно. Стадото от СПБМ е под селекционен контрол.

Използваните за храна фуражи бяха от собствено производство и посочените цени са по себестойност

⁺ Статията е докладвана на научна конференция на ЗИ – Шумен „Иновации в аграрната наука за ефективно земеделие”, организирана със съдействието на Министерството на образованието и науката през 2015 г.

(табл. 2). Храненето бе според възрастта и физиологичното състояние на животните. Броят на постоянно заетите в производството е 6 и 1 сменник. Разходите и приходите са остойностени по действащи към момента цени. Изчислена е печалбата и нормата на рентабилност в %. Разходите, приходите и печалбата със субсидии са отнесени на овца-майка. Информацията за икономическия анализ бе предоставена от счетоводния отдел на ДП към ЗИ – Шумен.

Данните бяха обработени с математико-статистически модел и компютърна програма Excel.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Данните от контрола на продуктивните признаци за периода 2012 – 2014 г. са отразени в табл. 1. Средната млечност за стандартен 120-дневен доен период е най-висока през 2013 г. и варира от 92 l до 119 l за овцете на 1-ва и от 76.9 l до 121.8 l при тези на 2-ра лактация. Средното живо тегло на овцете на 18 месеца е 62-65 kg. Достигнатата биологична плодовитост за 2012 г. и 2013 г. е над 150% и е 145% през 2014 г.

Изследваните признаци са контролирани и регистрирани по стандартни методи и указания, предвидени в Инструкцията за контрол на продуктивните качества и бонитировка на овцете от Синтетична популация българска млечна (Станчева и сътр., 2013).

Данни за фуражите, с които се изхранват животните в овцефермата на Държавното предприятие към Земеделски институт – Шумен, са посочени в табл. 2. Наблюдава се тенденция количеството на концентрата да намалява през анализирания период, а цената му за kg да се увеличава от 0.26 лв. през 2012 г. до 0.30 лв. за 2014 г. Сочният фураж през 2014 г. значително се увеличава спрямо 2013 г., а цената му варира през години-

те. Сеното намалява като количество, като за последната година цената му за kg се е увеличава почти двойно спрямо 2012 г. През 2014 г. сламата е най-много – 33 600 kg, а цената ѝ се повишава незначително.

В табл. 3 са представени производствените разходи в овцефермата. Материалните са около 52-56% от съвкупните през проучвания период. Наблюдава се тенденция на повишаване на производствените разходи и през трите години от периода. Най-значително се увеличават разходите за фураж, следвани от тези за труд. Постепенно нарастват и разходите за електроенергия, поради повишаването на цената ѝ.

На фиг. 2. е посочена структурата на разходите и през трите години. Най-високи са тези за заплати и осигуровки – между 42% и 46%, следвани от разходите за фураж – около 40% и за електроенергия – 5-6%.

Получената продукция в натурални измерители е представена в табл. 4. Най-голям брой агнета са получени през 2014 г. – 599 бр., а най-малко през 2013 г. – 498 бр. Количеството мляко за периода варира, като най-голямо е през 2013 г. – 40 167 l, а най-малко през 2014 г. – 30 694 l.

В табл. 5 са представени приходите от реализираната овцевъдна продукция. През последната година те отчитат значителен спад спрямо 2013 г. – от 117 689.00 лв. на 106 972.00 лв., главно поради редуцираните приходи от мляко, въпреки че цената през 2014 г. за литър се е увеличила от 1.20 лв. до 1.35 лв. Наблюдава се и редуциране на приходите от реализация на животни и поспециално спад в цените за kg агнешко месо от 5.41 лв. през 2012 г. до 4.45 през 2014 г. Цената при разплодните агнета е най-ниска през 2014 г. – 5.50 лв./kg. Най-големи приходи са реализирани през 2012 г., а най-малки – през 2014 г., поради горепосочените причини.

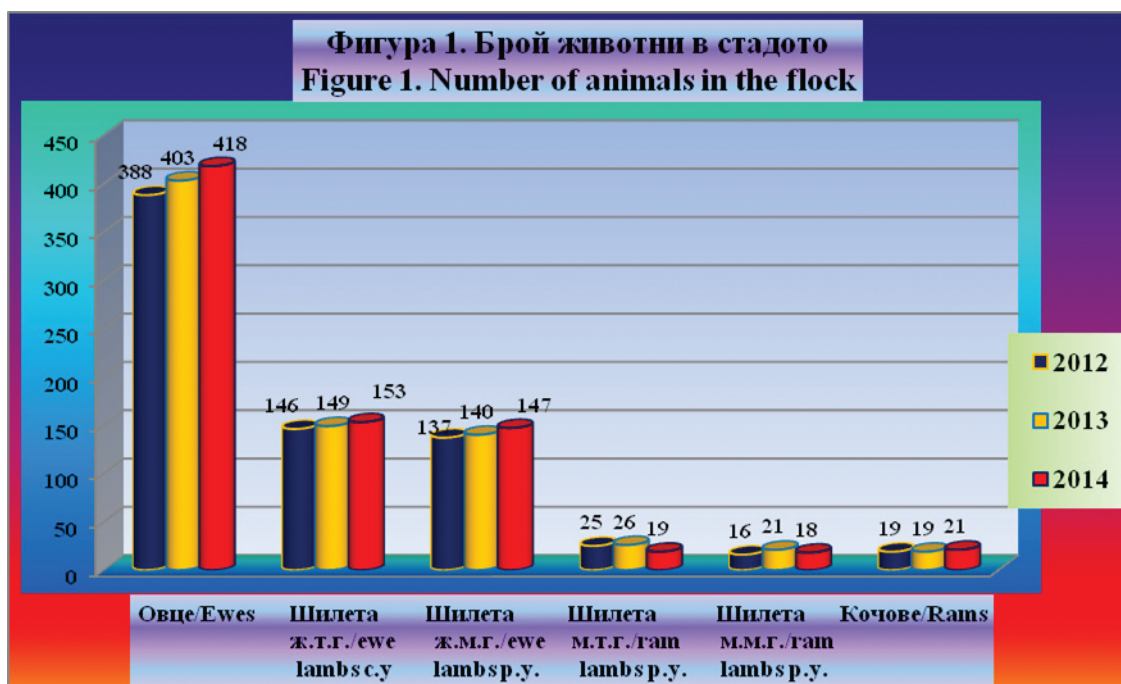

Таблица 1. Контрол на продуктивните признаци при овцете – 2012-2014 г.

Table 1. Monitoring of animal performance in ewes – 2012-2014

Продуктивност Animal performance	2012 г.		2013 г.		2014 г.	
	брой контролни животни Number	средно <i>x</i>	брой контролни животни Number	средно <i>x</i>	брой контролни животни Number	средно <i>x</i>
Млечност, l Milk yield, l						
– на 1-ва лактация at 1 lactation	109	92.2	109	119.3	101	106.7
– на 2-ра лактация at 2 lactation	93	76.9	98	121.8	87	107.5
Живо тегло, kg Live weight, kg						
– на 9 м. At 9 months	140	45.5	145	42.4	146	43.4
– на 18 м. At 18 months	129	65.2	137	65.3	135	62.3
Плодовитост,% Fertility rate, %		152.1		151.4		145.0

Таблица 2. Използвани фуражи – kg, лв/ kg

Table 2. Feeds – kg, lv/kg

Фуражи, видове Feeds, type	2012 г.		2013 г.		2014 г.	
	kg /kg	лв./ kg lv/kg	kg /kg	лв./ kg lv/kg	kg /kg	лв./ kg lv/kg
Концентриран/Concentrate	124214	0.260	113432	0.282	112201	0.300
Сочен/Fodder with higher moisture content	292908	0.042	260786	0.069	358194	0.057
Сено/ Hay	128974	0.056	112326	0.050	101571	0.110
Слама/ Straw	29550	0.020	16410	0.020	33600	0.030

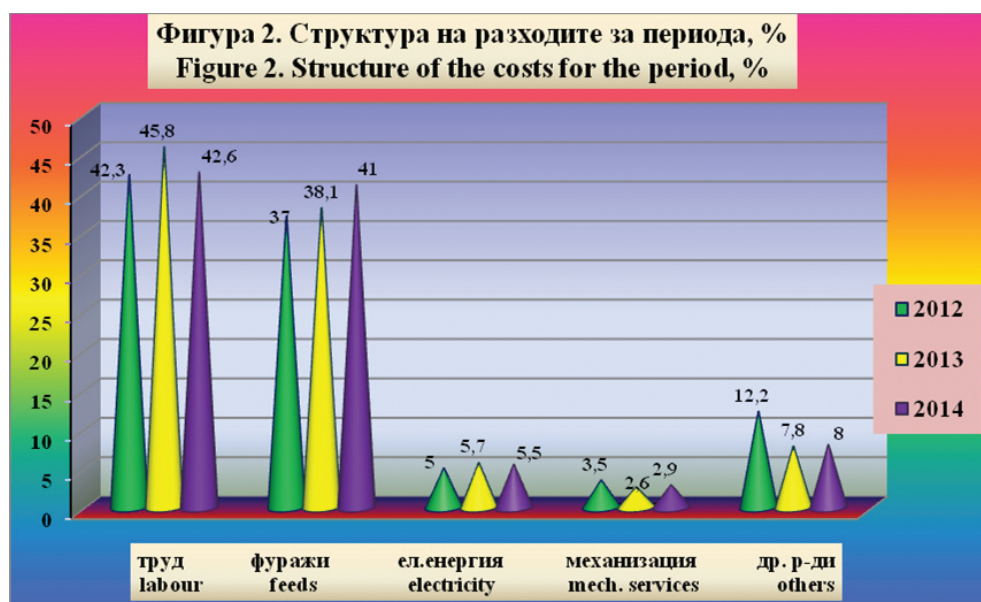

Таблица 3. Производствени разходи за дейността, лв.
Table 3. Total costs, lv.

Производствени разходи/Total costs	2012 г.	2013 г.	2014 г.
I.Постоянни разходи/Fixed costs	1 789.90	2 594.02	2 750.00
1.Амортизационни отчисления/ Depreciation costs	1 789.90	2 594.02	2 750.00
II. Променливи разходи/Variable costs	139 763.25	144 446.88	158 503.53
1. Материални разходи/Material costs	79 916.02	77 085.43	89 847.53
1.1.Фуражи/Feeds costs	52 412.14	56 086.82	66 103.00
концентриран/concentrate	32 300.48	32 017.20	33 388.00
сочен/fodder with higher moisture content	12 306.94	18 243.49	20 523.00
груб (сено и слама)/roughage (hay and straw)	7 804.72	5 826.13	12 192.00
1.2. Медикаменти/Medicaments	2 552.26	1 687.94	1 456.00
1.3. Ел.енергия/Electricity	7 013.37	8 337.28	8 909.00
1.4. Механизация ДМО/ Mechanization services	4 963.92	3 849.39	4 671.53
1.5. Материали/Materials	3 122.00	2 554.43	2 615.00
1.6. Услуги/ Services	1 590.93	466.07	627.00
1.7.Заклани животни по необходимост Animals slaughtered perforce	5 561.00	2 045.00	918.00
1.8.Други материални р-ди/ Other material costs	2 700.40	2 058.50	4 548.00
2.Трудови разходи/Labour costs	59 847.23	67 361.45	68 656.00
2.1.Заплати/Salaries	50 674.00	56 973.48	58 182.00
2.3.CO/Insurance	9 173.23	10 387.97	10 474.00
ОБЩО/TOTAL:	141 553.15	147 040.90	161 253.53

На фиг. 3, 3а и 3б е посочена структурата на основните видове приходи в овцефермата. Най-висок относителен дял имат приходите от реализация на животни – около 55% – 60%, което кореспондира с твърдението на Станчева и сътр. (2009), че 50% – 60% от приходите в млечното направление се реализират от продажбата на агнешко месо. Относителният дял на приходите от мляко за периода на изследването е между 36% и 42%. Вълната има почти незначителен икономически ефект при реализирането на приходи от дейността – около 3%.

В табл. 6 са представени основните икономически резултати от производствената дейност в овцефермата на ДП към Земеделски институт – Шумен. В стадото се отчитат загуби, които са най-значителни през 2014 г.,

когато приходите са най-малки, а разходите най-големи. Нормата на рентабилност е отрицателна величина и през трите години от анализирания период. Стопанството получава субсидии по Схемата за национални доплащания за животни, свързани с производството (НДЖЗ), както и „de minimis” за последната 2014 г. Въпреки това нормата на рентабилност остава отрицателна стойност и е най-ниска през 2014 г. (-14.98%).

Основните показатели за овца-майка са посочени в табл. 7. Производствените разходи за овца имат приблизително еднаква стойност за 2012 г. и 2013 г., а през 2014 г. се увеличават до 385.77 лв., като загубата на овца-майка със субсидия достига 57.81 лв.

Таблица 4. Получена продукция в натурални измерители

Table 4. Production – kg, l, n

Показатели/Indices	Производство – количество в kg, l, бр. Production – quantity – kg, l, n		
	2012 г.	2013 г.	2014 г.
1. Овце-майки/ Ewes			
агнета, бр./ lambs, n	518	498	599
овче мляко, л/ sheep milk, l	34709	40167	30694
вълна, kg / wool, kg	1439	1554	1717
2. Кочове/ Rams			
вълна, kg / wool, kg	114	87	138
3. Агнета/ Lambs			
прираст, kg / gain, kg	13400	10397	13761
вълна, kg / wool, kg	327	210	252
4. Шилета ж.т.г./ Ewe lambs c.y.			
прираст, kg / gain, kg	3083	3700	3950
вълна, kg / wool, kg	-	-	-
5. Шилета ж.м.г./ Ewe lambs p.y.			
вълна, kg / wool, kg	680	675	425
6. Шилета м.т.г./ Ram lambs c.y.			
прираст, kg / gain, kg	409	430	336
вълна, kg / wool, kg	-	-	26
7. Шилета м.м.г./ Ram lambs p.y.			
вълна, kg / wool, kg	80	80	417

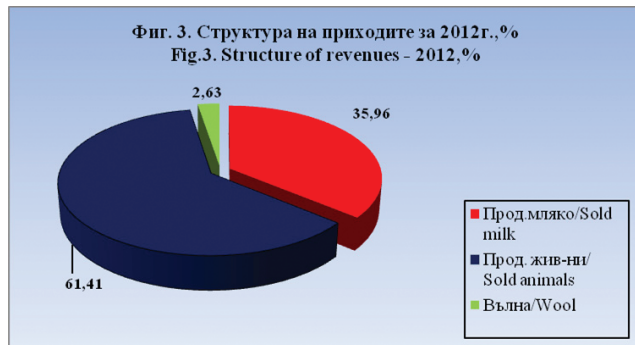
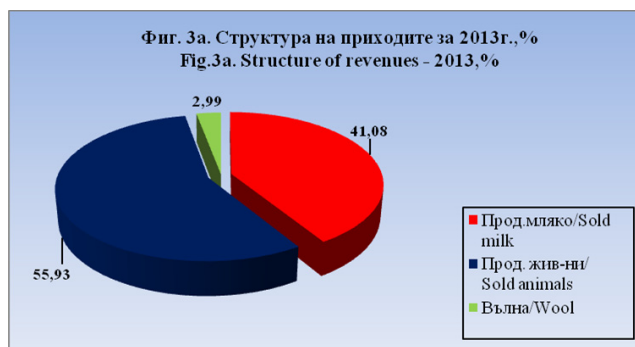
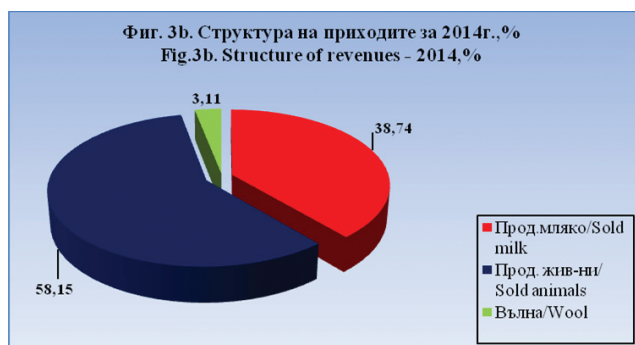
Фиг. 3. Структура на приходите за 2012г., %
Fig.3. Structure of revenues - 2012,%Фиг. 3а. Структура на приходите за 2013г., %
Fig.3a. Structure of revenues - 2013,%Фиг. 3б. Структура на приходите за 2014г., %
Fig.3b. Structure of revenues - 2014,%

Таблица 5. Обща продукция, лв.

Table 5. Total revenues, lv.

Вид приход	2012 г.			2013 г.			2014 г.		
	kg / kg	цена/ kg, l Price per kg,l	Общо, лв. Total, lv.	kg / kg	цена/ kg, l Price per kg,l	Общо, лв. Total, lv.	kg / kg	цена / kg, l Price per kg,l	Общо, лв. Total, lv.
Мляко/Milk	34 709	1.20	41 650.80	40 167	1.20	48 352.00	30694	1.35	41 437.00
От реализация на животни/ from sold animals	-	-	71 134.23	-	-	65 820.00	-	-	62 204.74
агнета за клане/ lambs for slaughter	5 014	5.41	27 136.60	3440	4.49	15459.00	2511	4.45	11182.50
агнета за разплод/ breeding lambs	3 287	6.20	20 379.40	3927	7.00	27 489.00	4252	5.50	23 403.24
шилета за клане/ ram lambs and ewe lambs for slaughter				39	2.50	98.00			
шилета за разплод/ breeding ram and ewe lambs				419	7.00	2936.00	636	4.60	2928.00
овце брак/wastage ewes	6 510	2.52	16 400.61	6 121	2.28	13 972.00	7 206	2.68	19 266.00
овце за клане/ ewes for slaughter							666	1.40	938.00
кочове за разплод/ breeding rams							963	4.60	4310.00
кочове брак/wastage rams	1 348	4.60	6 203.82	802	6.55	5 255.00			
Заклани във фермата/ Slaughtered in the farm			1 013.80			611.00			177.00
Вълна/Wool			3054.75			3517.00			3330.60
ОБЩО/TOTAL:	-	-	115 840.00	-	-	117 689.00	-	-	106 972.00

Таблица 6. Равнище на основните икономически показатели, лв.

Table 6. Basic economic indices, lv.

Показатели, лв./ Economic indicators, lv.	2012	Година/Year 2013	2014
Обща продукция – ОП/ Total revenues – TR	115 840.00	117 689.00	106 972.00
Производствени разходи/ Total costs	141 553.15	147 040.90	161 253.53
Печалба /Profit (TR-TC)	-25 713.15	-29 351.90	-54 281.53
Печалба на 100 лв. ОП/ Profit per 100 lv. TR	-22.20	-24.94	-50.74
Норма на рентабилност,% Profitability rate, %	-18.17	-19.96	-33.66
Субсидии –ДФЗ/ Subsidies by the State fund	16 031.00	16 523.00	17 220.00
Субсидии de minimis/ Subsidies „de minimis“	-	-	12899.00
Печалба със субсидии/ Profit incl. sub.	-9 682.15	-12 828.90	-24 162.53
Печалба на 100 лв. ОП със субс./ Profit per 100 lv TR with sub.	-8.36	-10.90	-22.59
Нр със субсидии, % със субс./ Profitability rate incl. sub.,%	-6.84	-8.72	-14.98

Таблица 7. Равнище на основните икономически показатели, лв. за 1 овца-майка

Table 7. Basic economic indices, lv. per ewe

Показатели, лв./ Economic indicators, lv.	Година/Year		
	2012	2013	2014
Обща продукция – ОП/ Total revenues – TR	298.56	292.03	255.91
– от мляко/ from milk	107.35	119.98	99.13
– от прираст/ from gain	183.34	163.33	148.82
– от вълна/ from wool	7.87	8.73	7.97
Производствени разходи/ Total costs	364.83	364.87	385.77
Разходи за фураж/ Feed costs	135.08	139.17	158.14
Разходи за труд/ Labour costs	154.25	167.15	164.25
Печалба /Profit /TR-TC/	-66.27	-72.83	-129.86
Печалба със субсидии/ Profit incl. sub.	-24.95	-31.83	-57.81

ИЗВОДИ

Най-висок относителен дял през анализирания период имат разходите за заплати и осигуровки – между 42% и 46%, следвани от разходите за фураж – около 40%.

Приходите от реализация на животни представляват между 55% – 60% от общите, а тези от мляко – 36% – 42%.

Нормата на рентабилност има отрицателна стойност за целия период на проучването и е най-ниска през 2014 г. – (-14.98%) с включен размер на субсидиите, които предприятието получава за отглеждане на животните.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Иванова, Т., Е. Райчева**, 2015. Сравнително проучване върху живото тегло и екстериорните измерения при овце от Синтетична популация българска млечна и техни кръстоски с породата Аваси, Животновъдни науки, 3, 8-12.

2. **Илиев, М.**, 2011а. Проучване върху живото тегло и плодовитостта при овце от Синтетична популация българска млечна, Животновъдни науки, 4, 19-23.

3. **Илиев, М.**, 2011б. Продуктивна характеристика на овце от Синтетична популация българска млечна, Животновъдни науки, 5, 30-34.

4. **Михайлова, М., Й. Фенерова, С. Лалева, Н. Димова, П. Славова**, 2015. Млечна продуктивност и съдържание на урея при овце от Синтетичната популация българска млечна, International scientific on-line journal “Science & Technologies”, “Union of Scientists – Stara Zagora”, Bulgaria, Volume V, № 5 Animal studies & Veterinary medicine, 8-15.

5. **Михайлова-Тонева, М.**, 2011. Икономическа ефективност на отглеждането на овце от Синтетична популация българска млечна. Животновъдни науки, 1:14-17.

6. **Попова, Й., С. Лалева, П. Славова, Ж. Кръстанов, С. Станев**, 2007. Икономическа ефективност на млечни и месодайни овцеферми в интензивните райони на страната, „Овцевъдството у нас и в Европа“, Сборник

научни доклади, стр. 245-249.

7. **Райчева, Е., Т. Иванова**, 2015. Оценка на генетичните линии на овце от Синтетична популация българска млечна, Животновъдни науки, 3, 3-7.

8. **Славова, П., Н. Димова, Ст. Лалева, Ж. Пеева, М. Михайлова**, 2013. Проучване връзката между оценката на телесното състояние, живото тегло и плодовитостта при млечни овце. Science & Technologies, Vol. III, N. 5, Animal studies & Veterinary medicine, 65-70.

9. **Славова, П., С. Лалева, Й. Попова**, 2015. Проучване изменението на продуктивните признаци млечност и плодовитост при овце от Синтетична популация българска млечна в резултат на провежданата селекция, Животновъдни науки, 3, 20-25.

10. **Станчева, Н., Г. Стайкова**, 2009. Сравнително проучване върху угоителната способност на агнета от Синтетична популация българска млечна и нейни F1 кръстоски с породата Хиос. I. Интензитет на растеж и кланичен анализ, Животновъдни науки, 2, 3-6.

11. **Станчева, Н., Г. Стайкова**, 2010. Интензитет на растеж и кланичен анализ на агнета от Синтетична популация българска млечна и нейни F₁ кръстоски с породите Хиос и Лакон. Животновъдни науки, 6, 3-8.

12. **Станчева Н.**, 2013а. Продуктивност и наследяемост на някои признаци на овце от Синтетична популация българска млечна. Животновъдни науки, 6, 29-36.

13. **Станчева Н.**, 2013б. Оценка на продуктивните признаци на овце от Синтетичната популация българска млечна в зависимост от линейната им принадлежност, Животновъдни науки, 6, 36-41.

14. **Станчева, Н., Г. Димов, Е. Байчева**, 2013. Инструкция за контрол на продуктивните признаци и бонитировка на овцете от Синтетична популация българска млечна. НАРСПБМ, „Химера“, Шумен.

15. **Станчева, Н., Е. Райчева, С. Лалева, Т. Иванова, М. Илиев, Г. Калайджиев**, 2014. Състояние, проблеми и развитие на овцете от Синтетична популация българска млечна в стадата на Селскостопанска академия, Животновъдни науки, 6, 3-11.

16. Харизанова, Ц., 2013. Определяне на минималната изскуема норма на възвращаемост на собствения капитал в млечното овцевъдство в България, Селскостопанска наука, 46 (N1), 31-38.

17. Harizanova–Metodieva Ts., N. Metodiev, 2014. Effectiveness of dairy sheep breeding in Bulgaria, Agriculture & Food, Volume 2, p.330-337.

18. Krupová, Z., M. Wolfová¹, J. Wolf¹, M. Oravcová, M. Margetín, D. Peškovičová, E. Krupa and J. Daňo, 2009. Economic Values for Dairy Sheep Breeds in Slovakia Asian-Aust. J. Anim. Sci., Vol. 22, No. 12 : 1693 – 1702.

19. Michalickova, M., Z. Krupova, E. Krupa, 2014.

Determinants of economic efficiency in dairy cattle and sheep. Slovak J. Anim. Sci., 47, 2014 (1): 39-50

20. Tzouramani I., A. Sintori, A. Liontakis, P. Karanikolas, G. Alexoloulos, 2011. An assessment of the economic performance of organic dairy sheep farming in Greece. Livestock stock science, vol.141, Issues 2-3, 136–142.

21. Toro-Mujica, P., A. Garcia, Cl. Aguilar, R. Vera, J. Perea, 2015. Economic sustainability of organic dairy sheep systems in Central Spain, Italian Journal of Animal Science; vol.14:3625,193-201.

ECONOMIC EFFICIENCY IN THE SHEEP FLOCK OF BULGARIAN SYNTHETIC POPULATION FOR MILK,
RAISED IN THE EXPERIMENTAL BASE -
STATE ENTERPRISE TO THE AGRICULTURAL INSTITUTE– SHUMEN, SITUATED
IN THE VILLAGE OF TSAREV BROD⁺

St. Slavova, N. Stancheva*, S. Laleva, Y. Popova, P. Slavova

Agricultural institute – Stara Zagora

*Agricultural institute – Shumen

SUMMARY

The purpose of this paper is to assess the economic efficiency of sheep flock of Bulgarian synthetic population for milk, grown in the Experimental base – State enterprise to the Agricultural institute – Shumen for the period 2012 – 2014.

Object of our research are three flocks of ewes and the relevant categories of rams, ewe lambs and ram lambs, raised in the sheep farm of the EB – State enterprise to the Agricultural institute – Shumen. Animals are kept in stall-pasture in semi-intensive regimens. The flock is under control of the basic productive traits.

The feed for the animals is from own production and the prices are at cost. The number of permanent employees is six and one person is temporary engaged. Costs and revenues are evaluated at prices prevailing at the time. Profit and rate of profitability (%) are calculated in this paper. Costs, revenues and profit with and without subsidies are given per ewe. Data used for the analysis is provided by the accounting department of EB – SE to the Agricultural institute – Shumen.

As a result of the present study, we make the following conclusions:

1. Labour costs have the biggest share in the cost structure during the analyzed period – 42% – 46%, followed by the feed costs – about 40%.

2. The revenues received from the sale of animals are 55% – 61% and from milk – 36% – 42% of the total.

3. Profitability rate is a negative value during the whole period of research and it is the lowest in 2014 (-1.98%) including subsidies.

Key words: *sheep farm, costs, revenues, rate of profitability*

⁺ This article was reported at a scientific conference of AI-Shumen “Innovations in agricultural science for effective agriculture”, organized in collaboration with the Ministry of Education and Science in 2015.